

MAGYAR NEMZETI BANK

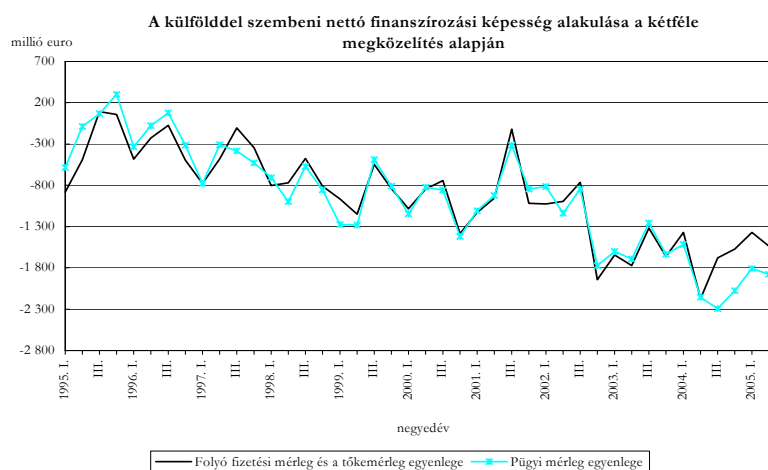
A fizetési mérleg alakulása a 2005. II. negyedéves adatok alapján

- A meghirdetett adatközzételi és –felülvizsgálati gyakorlatával összhangban 2005. szeptember 30-án az MNB először publikálja a 2005. II. negyedéves statisztikákat, s egyúttal revideálja a 2003. és 2004. éves, valamint a 2005. I. negyedéves adatokat.
- Az adatszolgáltatói jelentések visszamenőleges módosulásával, az ellenőrzések nyomán elvégzett egyéb adatjavításokkal, valamint az új adatforrásokból származó információk felhasználásával összefüggő **normál adatfelülvizsgálat mellett** a 2004. III. negyedévi adatoktól kezdve nagyobb mértékű revíziót okozott a kereskedelmi hitelek elszámolási gyakorlatának megváltoztatása.

A vállalati adatszolgáltatásokból származó külkereskedelmi adatoknak a pénzforgalmi jelentésekből származó áruforgalmi célú átutalásokkal történő konszolidációja során a fizetésimérleg-statisztika kereskedelmi követeléseket, illetve tartozásokat számol el.¹ Közvetlen statisztikai megfigyelés ezen követelések és tartozások alakulásának nyomon követéséhez nem kapcsolódik, de közgazdaságilag feltételezhető, hogy nagyságrendjük hosszú távon nem szakadhat el az áruforgalom szintjétől.

Ezzel szemben 2004 II. félévétől kezdve **a kereskedelmi követelések jelentős nagyságrendű, folyamatos és közgazdaságilag nem magyarázható növekedést mutatnak.** Ezért az MNB, a rendelkezésre álló információk alapján a finanszírozási oldal egyoldalú felülvizsgálata mellett döntött, és a becslések alapján feltételezhető mértéket meghaladó követelés növekedést a *tévedések és kihagyások egyenlege* soron, statisztikai hibaként tünteti fel a fizetésimérleg-statisztikában. A kereskedelmi követelések csökkenése értelemszerűen egyúttal a nettó adósság növekedését is jelenti. A nemzetgazdaság 2004. december végi nettó adósságállománya emiatt mintegy 1,2 milliárd euróval lett nagyobb a korábban publikáltnál.

A folyó fizetési mérleg és a tőkemérleg együttes egyenlege, az úgynevezett felülről számított, külfölddel szembeni külső finanszírozási képesség jelentősen eltér a pénzügyi mérleg egyenlegeként adódó, alulról számított, módszertanilag ugyanezen tartalmú mutatótól. 2004-ben a folyó fizetési mérleg és a tőkemérleg együttes hiánya 6876 millió euro volt, a GDP 8,5 százaléka, míg az ehhez kapcsolódó finanszírozás, a pénzügyi mérleg egyenlege 8042 millió euro, a GDP 9,9 százaléka.

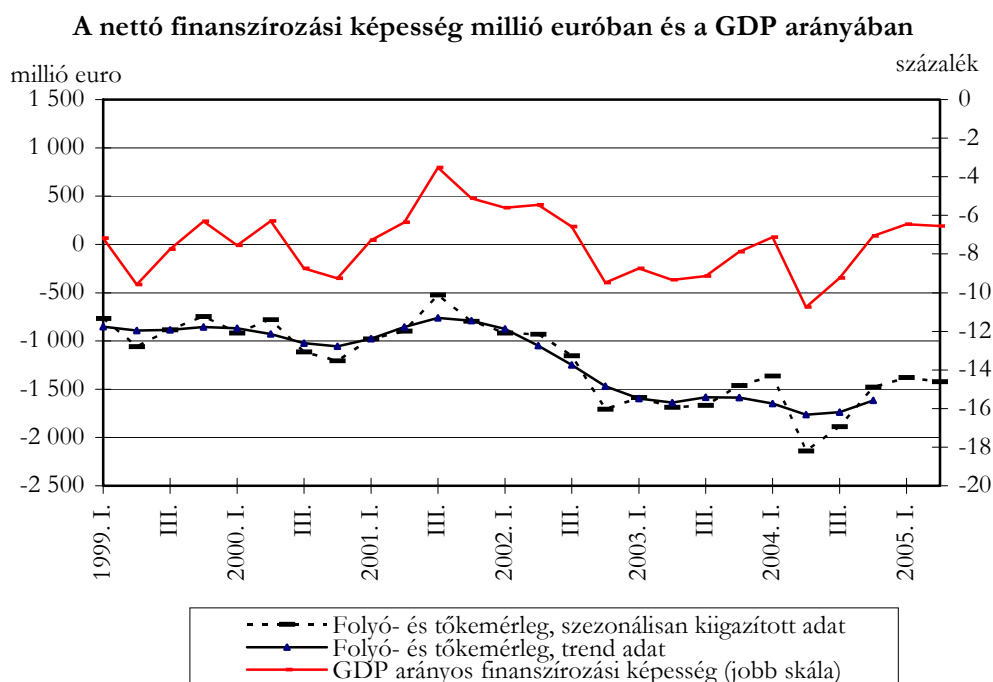
¹ A követett módszerrel kapcsolatosan lásd a 2003. márciusi publikációhoz kapcsolódó módszertani megjegyzések 1. A külkereskedelmi termékforgalom elszámolása a fizetési mérlegben című alpontjában írottakat: http://www.mnb.hu/resource.aspx?ResourceID=mnbfile&resourcename=fm_modszertan_2003_hu

Az így megjelenő statisztikai hiba mielőbbi csökkentése érdekében az MNB kezdeményezte az adatok mögötti ellentmondások KSH-val közös feltárását. (Részletesebben lásd a közlemény végén levő [keretes írást](#).)

- A **KSH** a kisebb forgalmú gazdasági szervezetekre vonatkozó éves adatgyűjtés eredményeinek beépítésével **revideálta** a 2004. évre vonatkozó **üzleti szolgáltatás-külkereskedelmi** adatokat. Az adatszolgáltatásra év közben pótlólag kijelölt gazdasági szervezetek által beküldött jelentések feldolgozásával módosultak a 2005. I. negyedéves statisztikák is.
- A **közvetlen tőkebefektetésekre** vonatkozóan beépítésre kerültek a 2004. évi vállalati mérleg- és jövedelem beszámoló alapján kitöltött vállalati kérdőívek. A 2004. évi statisztikákban az eddig publikált becült újrabefektetett jövedelem értéket felváltotta a kérdőívek adata alapján számított tényadat. Ugyanez érvényes a 2005-re vonatkozó megszavazott osztalékra (a közvetlen tőkebefektetésen belül részesedéshez kapcsolódó jövedelem másik komponense) is. A 2005-re vonatkozó adózott eredményt, amely a jövő júniusig beküldendő vállalati kérdőívek feldolgozásáig továbbra is becült adat marad, az új tényadatok felhasználásával, a meghatározott algoritmus szerint korrigáltuk.² 2004-ben a rezidensek külföldi újrabefektetett jövedelme 99 millió euróval, a nem rezidensek magyarországi újrabefektetett jövedelme pedig 79 millió euróval növekedett.

A negyedéves adatok alapján 2005. II. negyedévében a külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség³ (a folyó fizetési mérleg és a tőkemérleg együttes hiánya) 1536 millió euro, a szezonális hatások kiszűrésével számított adatok alapján 1423 millió euro, a GDP 6,6 százaléka volt. (1. ábra). A pénzügyi mérleg egyenlegeként adódó alulról számított külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség 1877 millió euro, a GDP 8,6 százaléka volt.

1. ábra

A folyó fizetési mérleg hiánya 2005. II. negyedévében 1701 millió euro volt, a szezonális hatásoktól megtisztítva a hiány csökkent az első negyedévi értékhez képest, értéke így 1511 millió euro.

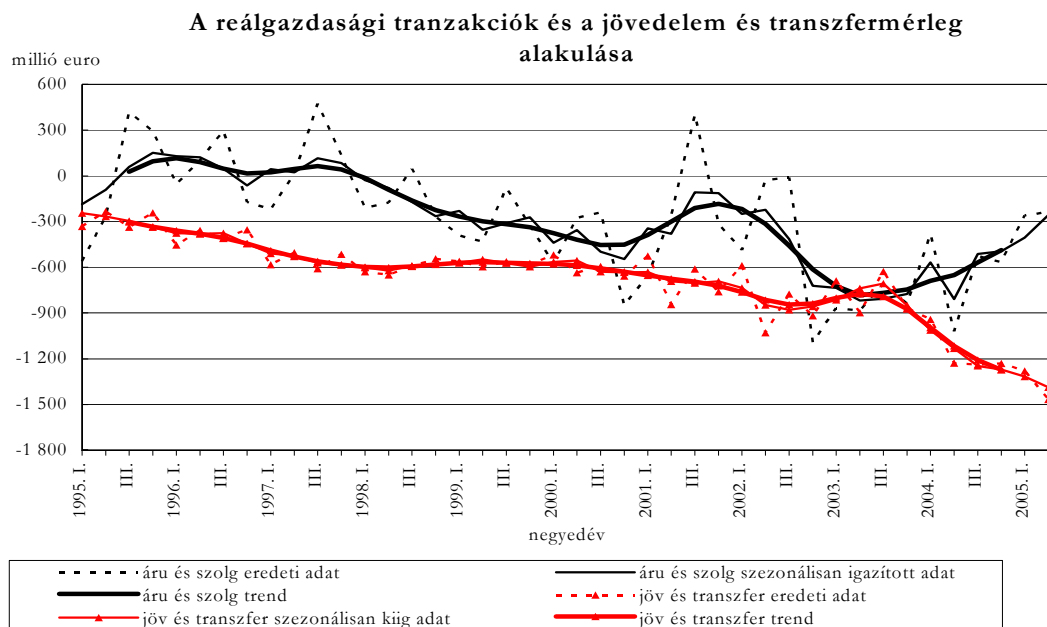
² A becslési eljárással, illetve a közvetlen tőkebefektetések elszámolásával kapcsolatosan lásd az alábbi anyagokat: http://www.mnb.hu/Resource.aspx?ResourceID=mnbfile&resourcename=fm_hatteranyag_2004, illetve http://www.mnb.hu/Resource.aspx?ResourceID=mnbfile&resourcename=mukt_hu.

³ Az EU-csatlakozással a folyó fizetési mérlegben elszámolandó folyó transzferek és a tőkemérlegben kimutatandó tőketranszferek jelentősége megnő, ennek megfelelően a korábbi időszakhoz képest a külfölddel kapcsolatos folyamatok elemzésében nagyobb lesz a folyó- és a tőkemérleg együttes egyenlegének, a külfölddel szembeni nettó finanszírozási képességnek a szerepe. (Bővebben lásd erről a 2004. szeptemberi sajtóközlemény végén található keretes írást.) A folyó transzferek és a tőkemérleg szezonális kiigazítása az idősorban az EU – transzferek okozta törés miatt nem lehetséges.

A folyó fizetési mérleg hiányának előző negyedévhez képest bekövetkezett csökkenésében a reálgazdasági tranzakciók, ezen belül az áruforgalom alakulása játszott a meghatározó szerepet (2. ábra)

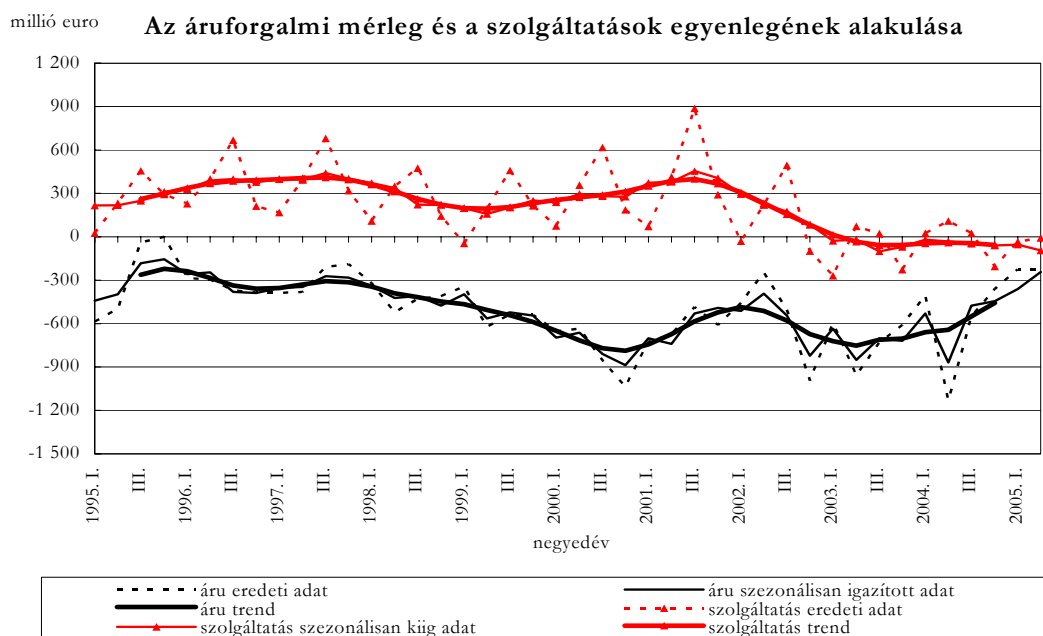
A jövedelmek és a folyó transzferok egyenlegének alakulása továbbra is növekvő hiányt mutat, nagysága a második negyedévben 1387 millió euro, a szezonális hatásoktól megtisztítva. Ez a második negyedévben a nem adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelmek növekedésének a következménye. (2. ábra)

2. ábra

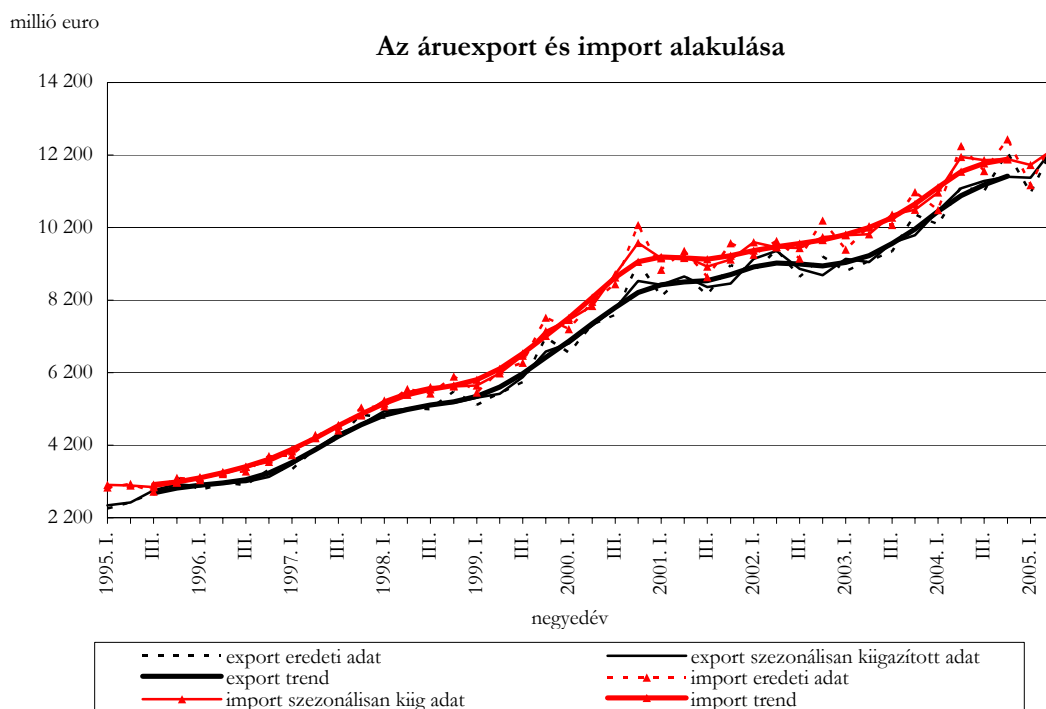
A reálgazdasági tranzakciók trendje, hasonlóan az előző negyedévekhez, javuló tendenciát mutat az áruforgalmi egyenleg csökkenő deficitje miatt. Az áruforgalmi hiány szezonálisan kiigazított nagysága 2005. II. negyedévében 244 millió euro volt. A szolgáltatások egyenlegének szintje két éve nem változott, a hiány nem éri el a 100 millió eurót. (3. ábra)

3. ábra

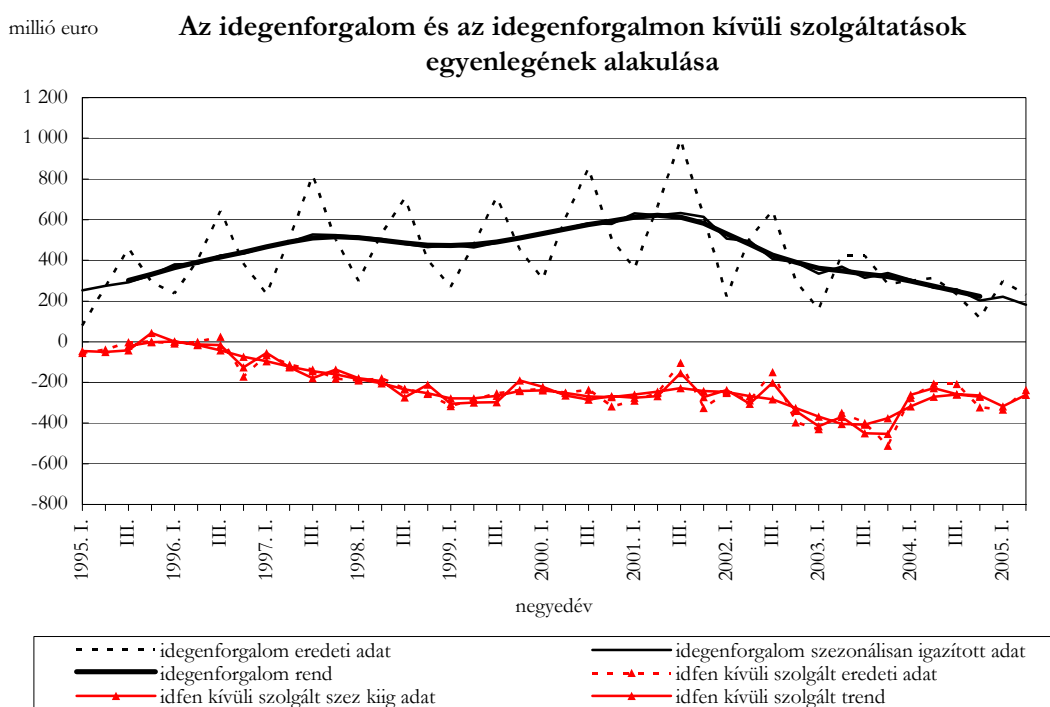
2005. II. negyedévében az áruforgalomban az export és az import szezonálisan kiigazított értéke is nőtt (szintjük megközelíti a 12,4 milliárd eurót), az export növekedési üteme továbbra is meghaladja az import növekedési ütemét. (4. ábra)

4. ábra

A szolgáltatásokon belül az idegenforgalmi egyenleg trendje továbbra is csökkent⁴. A szezonális hatásoktól megtisztított második negyedéves többlet nem éri el a 200 millió eurót. Az egyéb szolgáltatásoknál mutatózó hiány szintje 250 millió euro körül maradt. (5. ábra)

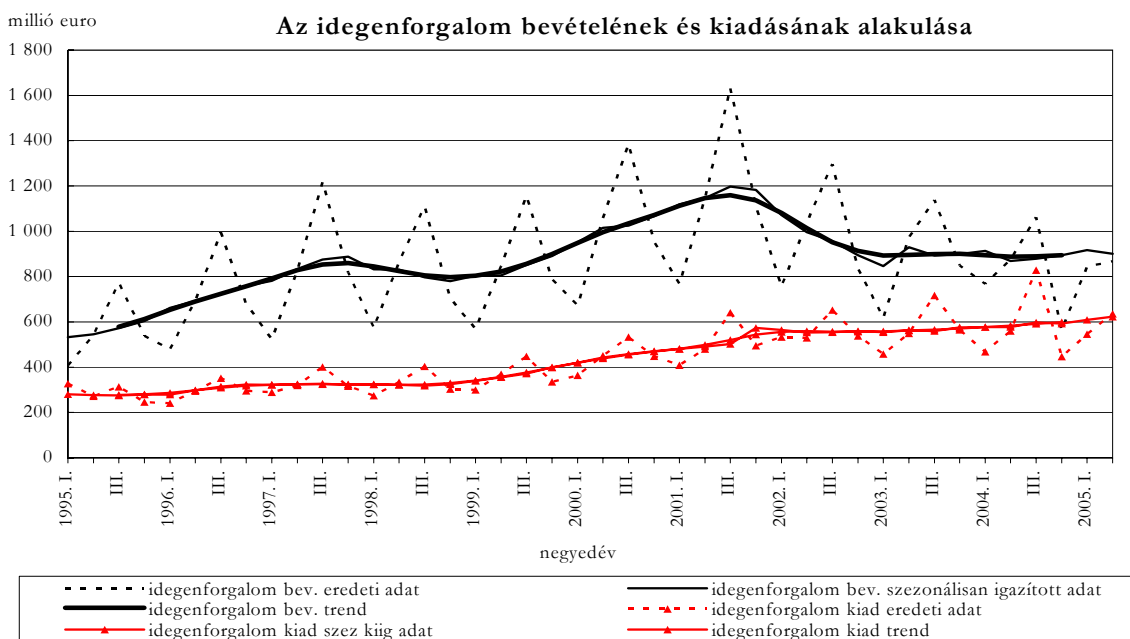
5. ábra

⁴ 2004-től az idegenforgalom bevételei és kiadásai a külföldiek magyarországi és a magyarok külföldi keresletfelméréséből származó adatokon alapulnak.

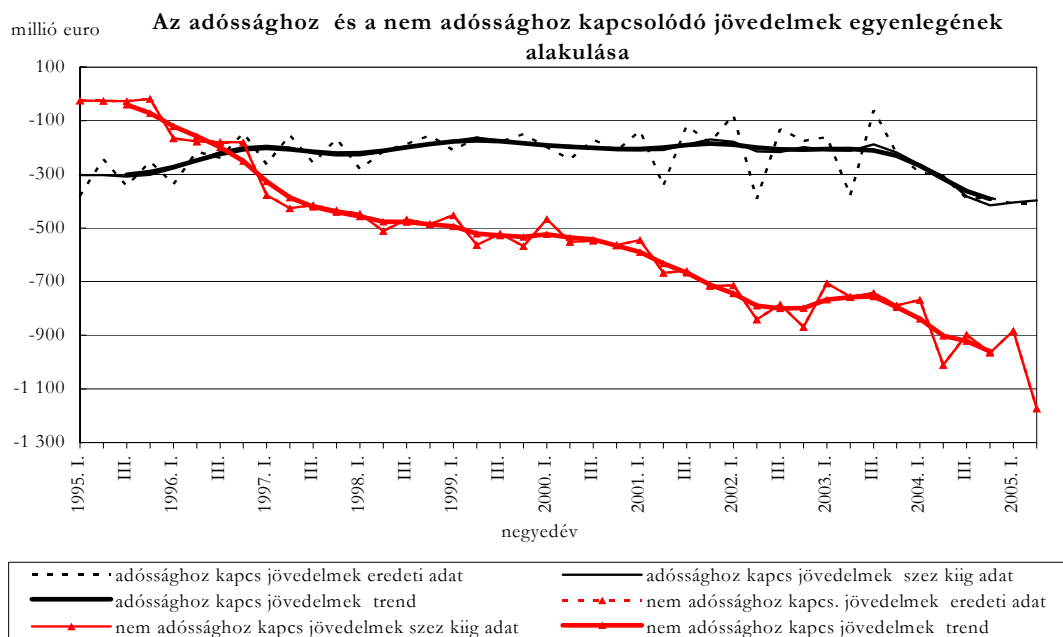
2005. II. negyedévében az idegenforgalmi bevételek hosszabb időszakot tekintve stagnálnak, ugyanakkor a kiadások növekedése egyenletes, nagysága a második negyedévben már meghaladta a 600 millió eurót. (6. ábra).

6. ábra

A jövedelem és transzfermérleg egyenlegében az adóssághoz és a nem adóssághoz kapcsolódó jövedelmek alakulása a meghatározó. Az adóssághoz kapcsolódó jövedelmek szezonálisan kiigazított hiánya 400 millió euro volt, a nem adósság típusú jövedelmeken keletkezett hiány 2005. második negyedévében elérte az 1173 millió eurót⁵. Az adóssághoz és a nem adóssághoz kapcsolódó jövedelmek egyenlegének hiánya 2003. III. negyedévtől folyamatosan növekvő. (7. ábra)

7. ábra

⁵ Ez az idősor nem tartalmaz szezonális hatásokat, ezért a szezonálisan kiigazított érték megegyezik a nem kiigazított értékkel.

A viszonzatlan folyó átutalások egyenlege 2005. II. negyedévben 93 millió eurós bevételi többletet mutatott.

A folyó transzferként elszámolt, EU-költségvetéshez történő magyar hozzájárulást 2005. II. negyedévben mintegy 80 millió euróval haladták meg az EU intézményektől kapott bevételek. A tőketranszfereteket is figyelembe véve 2005. II. negyedévben közel 140 millió euro bevételi többlet származott az EU-val kapcsolatos elszámolásokból.

2005. II. negyedévben a nem adóssággeneráló finanszírozás formájában megjelenő tőkemozgások egyenlege 1374 millió euro kiáramlást mutatott. A részvény és egyéb részesedés formájában megvalósuló befektetéseknél a magyar befektetők külföldre irányuló nettó forgalma meghaladta a külföldiek magyarországi nettó befektetéseit. Az újrabefektetett jövedelmekkel együtt a tulajdonosi részesedés formájában megvalósuló közvetlen tőkebefektetések értéke a magyar befektetők 572 millió euro külföldre irányuló tőkebefektetése, és a külföldi befektetők 493 millió euro Magyarországról történő tőke kivonásának eredményeként alakult ki. A második negyedévben a tőke kivonás az újrabefektetett jövedelmek éven belüli elszámolásával függ össze⁶. A tulajdonviszonyt megtestesítő portfólió befektetéseknél jelentkező nettó forgalom 308 millió euro forráskiáramlást mutatott.

2005. június végén a jegybanki tartalékok értéke 14,2 milliárd euro volt. A nemzetgazdaság bruttó adósságállománya 4,4 milliárd euróval volt nagyobb az előző negyedév végén mért értéknél a közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőkével számítva. Míg enélkül a bruttó adósságállomány 3,1 milliárd euróval nőtt a második negyedévben. A nettó külföldi adósság közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőkével 3,6 milliárd eurós növekedést mutatott, míg közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőke nélkül 2,0 milliárd euro volt a növekedés. A külföldiek tulajdonában lévő, forintban denominált állampapírok állománya 2005. június végén 10 milliárd euro volt, 0,3 milliárd euróval alacsonyabb az előző negyedév végén mért adatnál.

⁶ A tőke kivonás annak az éven belüli elszámolásnak a következménye, hogy a második negyedévben számoljuk el az előző évi megszavazott osztalék jelentős részét, ami csökkenti az újrabefektetett jövedelem nagyságát.

1. tábla
Magyarország külfölddel kapcsolatos adósságállománya az időszak végén

Milliárd euro

	2003	2004	2005	
			I. n. év	II. n. év
I. Nemzetgazdaság (S.1), bruttó adósság (A+B)/1	47.6	57.0	60.5	64.9
A: Államháztartás és MNB (S.13+S.121)	20.1	24.0	26.2	27.1
A.1. ebből: forint adósság /2	8.9	11.0	11.4	11.0
B. Magánszektor (S.1-S.13-S.121)	27.6	33.0	34.4	37.8
II. Nemzetgazdaság (S.1), nettó adósság (A+B)/1	21.4	26.8	27.6	31.2
A: Államháztartás és MNB (S.13+S.121)	8.6	11.7	12.1	12.0
A.1. ebből: forint adósság /2	8.7	10.8	11.1	10.6
B. Magánszektor (S.1-S.13-S.121)	12.9	15.0	15.5	19.2
III. Nemzetgazdaság (S.1), bruttó adósság /3	38.8	47.3	50.5	53.6
IV. Nemzetgazdaság (S.1), nettó adósság /3	16.6	21.5	22.0	24.0

/ 1 a közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőkével együtt

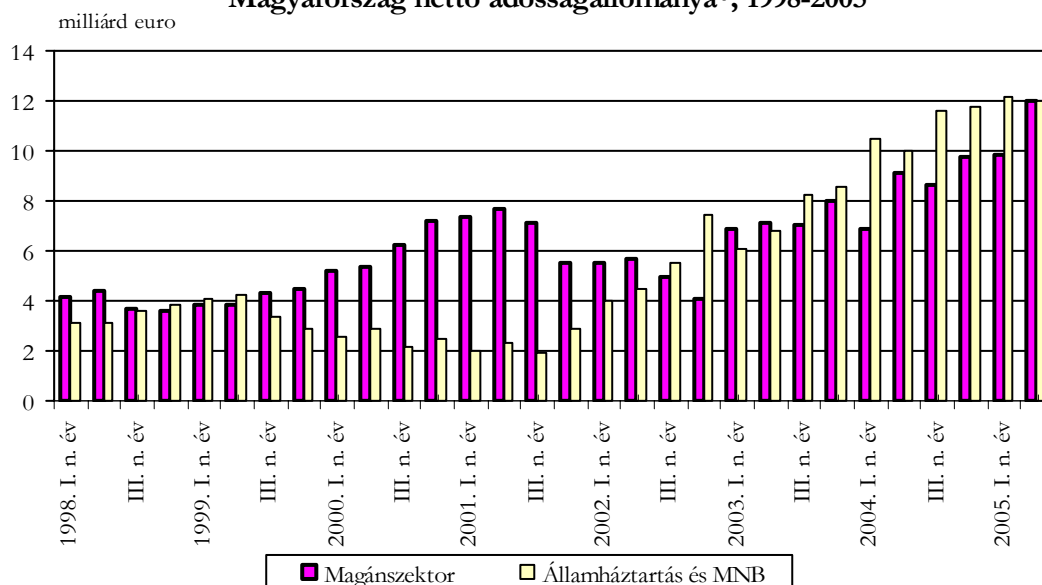
/ 2 értékpapír+egyéb

/ 3 a közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőke nélkül

N.B.: Kerekítés miatt az összesen adatokban eltérés lehet

9. ábra

Magyarország nettó adósságállománya*, 1998-2005

/ * a közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőke nélkül

2005. II. negyedév végén az előző negyedévhez viszonyítva az államháztartás és az MNB nettó adósságállománya változatlan szinten maradt, míg a magánszektor nettó eladósodása 3,7 milliárd euróval nőtt, amelyből a közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt nettó adósságnövekedés (a részesedésen kívüli egyéb tőkemozgásokhoz kapcsolódó nettó állományváltozás) 1,6 milliárdot tett ki. Ez utóbbi tételben minden év második negyedévében az egyik legjelentősebb tétel – a közvetlen tőkebefektetésekhöz kapcsolódó jövedelmek elszámolásainak sajátosságaiból következően – a megszavazott, de még ki nem fizetett osztalék miatti tartozás növekedés, amely a vizsgált negyedévben 0,7 milliárd euro volt. A nemzetgazdaság nettó adósság állománya 2005. június végén 31,2 milliárd euro (a GDP arányában 37,2%) volt a közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőkével, anélkül pedig 24,0 milliárd euro (a GDP arányában 28,6%) volt.

2. tábla
A folyó fizetési mérleg alakulása

Millió euro

	2003					2004					2005		
	I.n.év	II.n.év	III.n.év	IV.n.év	I-IV.n.év	I.n.év	II.n.év	III.n.év	IV.n.év	I-IV.n.év	I.n.év	II.n.év	I-II.n.év
1. Áruk, egyenleg	-599	-957	-732	-610	-2898	-405	-1129	-551	-361	-2446	-226	-228	-454
1.1. Export	8994	9277	9542	10564	38377	10277	11319	11208	12270	45074	11149	12434	23583
1.2. Import	9593	10233	10274	11174	41275	10683	12447	11759	12631	47520	11375	12662	24037
2. Szolgáltatások és jövedelmek, egyenleg	-1106	-1026	-751	-1196	-4079	-1007	-1179	-1233	-1525	-4944	-1308	-1565	-2873
2.1. Szolgáltatások*, egyenleg	-269	73	23	-227	-401	24	108	25	-206	-49	-35	-7	-42
2.1.1. Export	1623	1914	2140	1998	7674	1895	2084	2325	1991	8294	2066	2330	4396
2.1.2. Import	1892	1840	2117	2225	8075	1871	1975	2300	2197	8343	2101	2337	4437
2.2. Jövedelmek, egyenleg	-837	-1100	-773	-968	-3678	-1031	-1287	-1258	-1319	-4895	-1273	-1559	-2832
2.2.1. Adósság típusú befektetésekhöz kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-161	-380	-61	-222	-823	-293	-307	-390	-388	-1379	-413	-411	-823
2.2.2. Nem adósság típusú befektetésekhöz kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-706	-756	-742	-789	-2994	-769	-1011	-898	-965	-3642	-883	-1173	-2056
2.2.3. Munkajövedelmek, egyenleg	30	36	30	43	139	31	31	30	35	126	23	24	48
3. Viszonytalan folyó átutalások, egyenleg	148	202	145	100	595	88	59	19	88	254	-11	93	82
4. Folyó fizetési mérleg egyenlege	-1557	-1781	-1337	-1706	-6382	-1324	-2249	-1766	-1797	-7136	-1545	-1701	-3246
5. Tökemérleg egyenlege	-91	9	12	38	-32	-54	2	177	135	260	171	165	336
6. Külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség (4+5)	-1649	-1772	-1325	-1668	-6414	-1378	-2247	-1589	-1662	-6876	-1374	-1536	-2910
7. Nem adóssággeneráló finanszírozás, egyenleg	297	-204	1468	-1572	-11	780	-135	1387	1246	3278	123	-1374	-1251
7.1. Külföldön, egyenleg	-388	-120	-41	-808	-1358	-307	-211	-57	-215	-790	-484	-572	-1056
7.1.1. Részvény és egyéb részesedés	-369	-115	-16	-781	-1281	-215	-179	60	-96	-430	-480	-707	-1187
7.1.2. Újrabefektetett jövedelem	-19	-6	-25	-27	-77	-92	-32	-117	-119	-360	-4	135	131
7.2. Magyarországon, egyenleg	476	-122	1361	-592	1123	764	-22	1346	1147	3236	781	-493	288
7.2.1. Részvény és egyéb részesedés	-1	151	596	-1410	-664	237	464	327	55	1082	316	359	675
7.2.2. Újrabefektetett jövedelem	477	-274	766	818	1788	528	-486	1020	1092	2154	466	-852	-387
7.3. Portfólió befektetések, részvény és egyéb részesedés, egyenleg	208	39	148	-173	223	322	98	99	314	833	-175	-308	-483
*- ebből: Idegenforgalom, egyenleg	160	423	422	283	1288	300	315	232	116	962	299	231	530
bevétel	618	972	1138	849	3577	767	874	1061	562	3265	844	867	1711
kiadás	457	550	716	565	2289	468	560	829	446	2302	545	636	1181

N.B.: Kerekítés miatt az összesen adatokban eltérés lehet

3. tábla
A folyó fizetési mérleg alakulása (szezonálisan kiigazított adatok) ^{a)}

millió euro

	2003				2004				2005	
	I.n.év	II.n.év	III.n.év	IV.n.év	I.n.év	II.n.év	III.n.év	IV.n.év	I.n.év	II.n.év
1. Áruk, egyenleg	-634	-850	-701	-719	-529	-869	-476	-446	-361	-244
1.1. Export	9338	9248	9777	9987	10670	11283	11484	11601	11575	12395
1.2. Import	9987	10019	10561	10692	11169	12150	12058	12087	11928	12358
2. Szolgáltatások és jövedelmek	-965	-946	-967	-1038	-1128	-1179	-1349	-1382	-1417	-1528
2.1. Szolgáltatások	-27	-19	-100	-71	-20	-33	-49	-60	-54	-95
2.1.1. Idegenforgalom, egyenleg	335	368	314	337	304	266	258	202	222	182
bevétel	847	930	894	899	913	869	880	895	918	901
kiadás	555	563	559	576	577	578	597	592	609	623
2.1.2. Egyéb szolgáltatások, egyenleg	-416	-369	-450	-453	-261	-228	-258	-264	-318	-260
bevétel	1039	952	1019	1082	1173	1214	1280	1356	1280	1462
kiadás	1372	1381	1479	1481	1524	1523	1595	1613	1586	1645
2.2. Jövedelmek	-938	-926	-867	-967	-1108	-1146	-1301	-1322	-1363	-1433
2.2.1. Adósság típusú befektetésekhöz kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-210	-213	-188	-218	-265	-306	-381	-416	-405	-397
2.2.2. Nem adósság típusú befektetésekhöz kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-706	-756	-742	-789	-769	-1011	-898	-965	-883	-1173
2.2.3. Munkajövedelmek, egyenleg	32	34	34	37	34	32	31	29	26	26
3. Viszonytalan folyó átutalások, egyenleg	142	189	153	111	82	46	27	99	-17	80
4. Folyó fizetési mérleg egyenlege	-1594	-1621	-1634	-1521	-1436	-2045	-2001	-1642	-1667	-1511
5. Tökemérleg egyenlege	-91	9	12	38	-54	2	177	135	171	165
6. Külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség	-1586	-1686	-1668	-1461	-1362	-2139	-1889	-1478	-1378	-1423

* * * * *

A 2005. III. negyedéves fizetésimérleg- és külfölddel szembeni állományi statisztikákat 2005. december 30-án teszi közzé az MNB.

* * * * *

A kereskedelmi követelések korrekciójáról

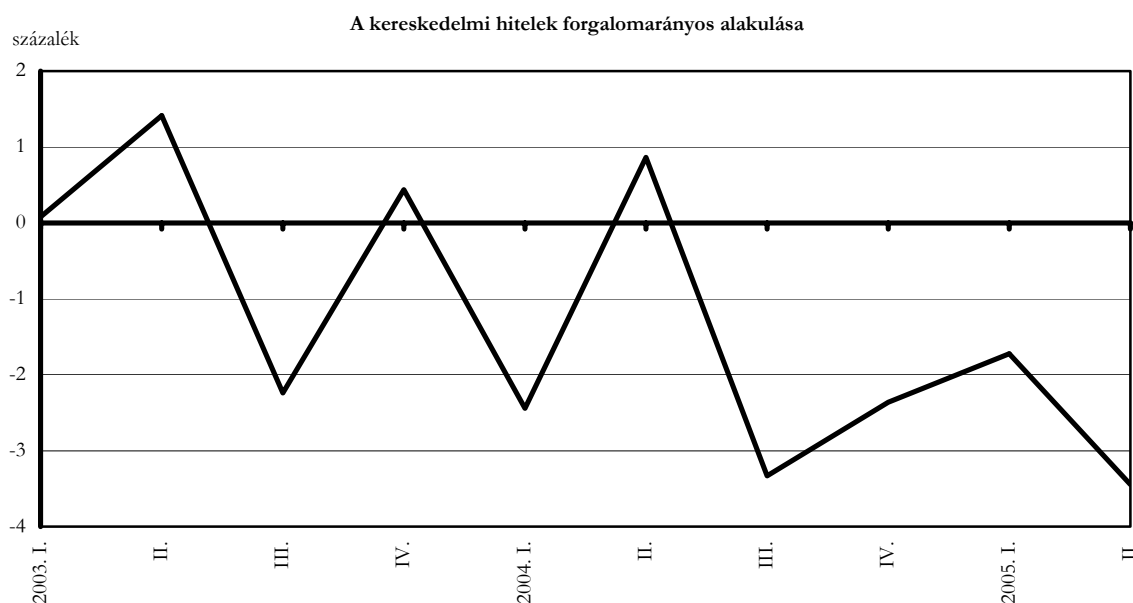
A KSH külkereskedelmi statisztikájának fizetési mérlegbe történő 2003. év eleji beépítésekor az MNB alábbi feltételezésekből indult ki:

- a fizikai árumozgást rögzítő külkereskedelmi statisztika és a pénzforgalmi adatok egyenlegének eltéréseiből azon tételek egyenlegét, amelyek nem vonnak maguk után fizetést (bérmunkaanyag, tárgyi apport) a tévedések és kihagyások közé kell sorolni, mert a zárt pénzforgalmi jelentések ezeket nem tartalmazhatják;
- a külkereskedelemben kerülő áruk utáni pénzforgalmának azon része, amely mögött a külkereskedelmi statisztika által nem tartalmazott termékek állnak, továbbra is része a publikált fizetési mérleg adatoknak;
- a fenti tételek elhagyása után a fizetési mérleg áruforgalmi jogcímei, illetve a külkereskedelmi adatok *elméletileg* már csak olyan tranzakciókat tartalmaznak, amelyek *mindkét* forgalomban megjelennek, így az ezen részforgalmak valamely időszaki adatai között csak a számbavétel eltérő időpontjai és paritásai okozhatnak különbségeket, amelyeknek a finanszírozó tételeit a kereskedelmi követelések, illetve tartozások között kell elhelyezni.

A 2003. évi beépítés időpontjában az 1995-2002 közötti időszak során az ily módon számolt kereskedelmi követelések összességében kevesebb mint 2 milliárd eurót tettek ki, amely szint, figyelembe véve a revideált időszak hosszát, elfogadható volt. 2005. II. negyedévéig ez a kereskedelmi követelés mintegy 3 milliárd euróval nőtt, azon belül is 2004. II. negyedéve óta mintegy 2,5 milliárd euróval. A növekedés mértéke és annak folyamatos volta azt jelenti, hogy az előzőekben megfogalmazott feltételezések jelenleg nem tarthatók.

Mivel az MNB-nek nincs információja arról, hogy a külkereskedelemben érvényes fizetési szokások a jelzett időszakban drasztikusan megváltoztak volna, ezért úgy ítéli meg, hogy a kereskedelmi követelések – és tartozások – forgalma és állománya nem szakadhat el az áruforgalom szintjétől.

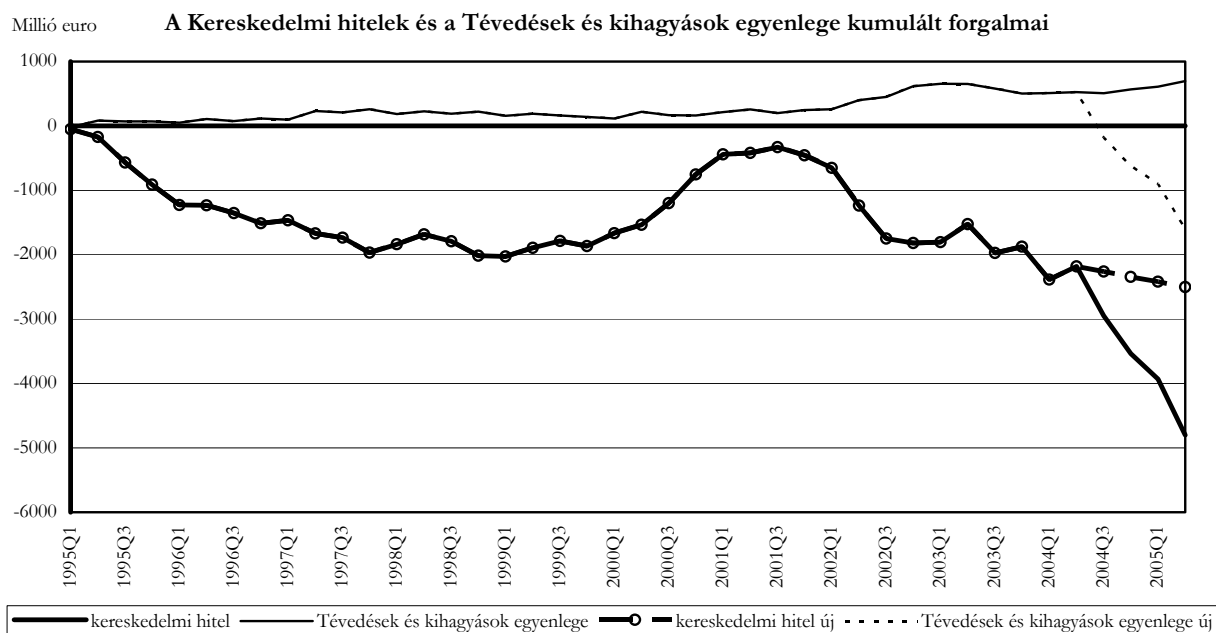
2002. évet követően a változatlan módszer szerint számított kereskedelmi követelések forgalomarányosan vett (azaz az export és az import összegére vetített) adatainak viselkedése azt jelzi, hogy 2004. II. negyedét követően a kereskedelmi követelések növekedése felgyorsult. *(Az előjelek a fizetési mérleg-statisztikában érvényes előjelszabályt követik, azaz a negatív értékek a követelések növekedését jelzik.)*

Mindezek alapján a kereskedelmi követeléseken a korrekciót a 2004. III. negyedével kezdődően végeztük el. Választott referenciaértékünk a 2003. I. negyedév és 2004. II. negyedév közötti időszakok

átlaga volt, amikor összességében még viszonylag mérsékelt volt a kereskedelmi követelések növekedése.

A korrekció eredményei a következő ábrán láthatók. (Az ábrában a tévedések és kihagyások egyenlege csak a külkereskedelmi adatok beépítésével összefüggő statisztikai hiba egyenlegét mutatja.)

A korrekcióval explicitte tette az MNB azt, hogy a pénzforgalmi adatok és a külkereskedelmi adatok egyenlege közötti különbség 2004. III. negyedévtől megfigyelhető nagymértékű és folyamatosan egyirányú növekedésének okait illetően nem rendelkezik megfelelő információval ahhoz, hogy az eltérést a korábbi gyakorlatnak megfelelően automatikusan besorolja az érdemi fizetési mérleg tételek közé. Fizetési mérleg szintjén ez azt jelenti, hogy a statisztika a korábban külföldi követelések növekedéseként elszámolt ismeretlen eredetű tételeket most számbavételi hibaként regisztrálja. Ennek következtében a pénzügyi mérleg egyenlege alapján számított külső finanszírozási igény jelentősen meghaladja a folyó fizetési mérleg és a tőkemérleg egyenlegének hiányát.

A kereskedelmi követelések fent leírt korrekciójára a továbbiakban nem automatikusan, hanem esetleg, az adott időszaki folyamatok ismeretében kerül majd sor. 2004. évre vonatkozóan az APEH jelentések és az éves vállalati beszámolók adatainak feldolgozása után megvizsgáljuk, és amennyiben indokolt, felülvizsgáljuk a fenti becslési eljárást. A fő cél természetesen az, hogy a most elszámolt statisztikai hiba forrása felderítésre kerüljön, és a fizetési mérleg adatai ennek megfelelően módosuljanak.

a) Módszertani megjegyzések a szezonálisan kiigazított adatokhoz:

A folyó fizetési mérleg összetevőire elvégzendő szezonális kiigazítás az alábbi módszerrel történik:

- 1) A folyó fizetési mérleg összetevőinek szezonális kiigazítása az Eurostat ajánlásaival összhangban a Demetra interface-n belül a SEATS TRAMO szoftverrel történik.
- 2) Az *ünnepnapok* hatását a magyarországi ünnepnapokra elkészített beépített változó segítségével, a *munkanaphatást* pedig két regressziós változó felhasználásával szűrjük ki.
- 3) A *kiugró értékek* közül az egy időszakot érintő additív outlier és a több időszakot érintő csillapodó törés (transitory changes) azonosítását végzi el a program.

- 4) Az adatok egységes tartalommal 1995-től állnak rendelkezésre, ezért az idősorokat ettől az évtől igazítjuk. A revízió csökkentése érdekében egy éven keresztül ugyanazt a modellbeállítást alkalmazzuk és a megjelenő publikációkban a program által számolt trend helyett a szimmetrikusan a centrumtól távolodva csökkenő súlyú öthavi $(Y_t = 1/9 * X_{t-2} + 2/9 * X_{t-1} + 3/9 * X_t + 2/9 * X_{t+1} + 1/9 * X_{t+2})$ mozgóátlagot szerepeltetjük.
- 5) Az egyenlegekre nézve direkt kiigazítást alkalmazunk, ami annyit jelent, hogy az egyenlegeket és aggregátumokat közvetlenül tisztítjuk meg a szezonális hatásoktól és nem a szezonálisan kiigazított összetevőkből képezzük az egyenlegeket és az aggregátumokat. Ebből következően az összetevők szezonálisan kiigazított adataiból nem állítható elő az egyenleg szezonálisan kiigazított adata.

Módszertani megjegyzések a publikációhoz, táblázatokhoz:

- 1) A szektorok és alszektorok neve után szereplő kód (pl. S.121) a nemzetközi gyakorlatban általánosan használt osztályozás megfelelő csoportjára utal. Az egyes szektorok tartalmi leírása az MNB honlapján a Pénzügyi adatok/Statisztika címszó alatt „Az új statisztikai szektorbontás 2001 júniusától” található (www.mnb.hu).
- 2) Az IMF SDDS közzétételi szabványának való megfelelés miatt az MNB a 2003. II. negyedéves adatok közzétételétől kezdődően az internetes statisztikai idősorok között egy új összetételű külső adósságállományi adatot is publikál. A már korábban is publikált bruttó külső adósság és az új adósságkategória között az a különbség, hogy utóbbi a külfölddel szembeni pénzügyi derivatíva tartozásokat nem sorolja az adósságelemek közé. A továbbiakban az Interneten – az adósságkategória feltüntetése mellett - mindkét adat publikálásra kerül.

MAGYAR NEMZETI BANK
STATISZTIKAI FŐOSZTÁLY